

Dnešní komunikační možnosti a prostředky se nám mohou zdát mnohem vyspělejší a vzdálené od písemné komunikace v 19. století, na jehož konci se telefon teprve velice pomalu dostává do soukromého užívání. Přesto principy zdvořilostních a komunikačních norem jsou univerzálně platné v jakékoli společnosti či kultuře. Mění se jen normy a řečové modely. Člověk, který ví, jak komunikovat, ovládá různé postupy a prostředky, dokáže úspěšně dosáhnout svých cílů, ale i rozvíjet mezilidské vztahy. Úroveň, normy a modely komunikace také ukazují mnoho o mentalitě a každodenním životě určité lidské společnosti. Předkládám tuto práci s trojím očekáváním. Prvním záměrem je zdůraznit přínos interdisciplinárního přístupu ke korespondenci jako pramenu historikovy práce. Pokusím se vysvětlit, že různé formy písemné komunikace nelze zjednodušeně chápat jako historický text zahrnující v sobě "pravdivá fakta", která historik odkryje čtením a zahrne je do svého příběhu. Badatel by se neměl spokojit pouze s pozitivistickou textovou kritikou! Při interpretaci dopisů se nabízí použít psychologické metody k poznání záměru autora dopisu, jeho charakteru a vlastností, stereotypů jednání apod. Zároveň je potřeba odlišovat psychofyzickou osobu adresáta od jeho obrazu, který má autor dopisu při produkci komunikace (při psaní "před očima" a který právě svou komunikací různě formuje. Takový obraz se dostává k adresátovi, jenž na něj reaguje, zaujímá stanoviska, jedná a odepisuje. Nelze se spokojit s tím výkladem, jemuž postačuje informační sdělení obsahu textu (zde dopisu).